

Болдова А. Особливості підготовки фахівців до професійної діяльності в умовах гуманітарної економіки. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2018. № 1 (4). С. 10-14.

Boldova A. Features of preparation of professional activities in the humanitarian economy. *Education. Innovation. Practice*, 2018. Issue 1 (4). P. 10-14.

УДК: 37.013.73

Болдова Антоніна

Університет державної фіскальної служби України, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У даній статті здійснено узагальнення теоретичних засад гуманітарних складових економічного розвитку, зокрема розглянуто означені процеси в Україні. Виявлено, що гуманітарні складові у своїй сукупності створюють гуманітарну економіку країни і, відповідно, наведено основний категоріальний апарат за тематикою.

Вивчено стан оголошеної проблематики у сучасній науковій літературі, проаналізовано та виявлено актуальні напрями подальших наукових пошуків у цій сфері.

У статті також викладено основні положення щодо підготовки фахівців до діяльності в умовах розвитку гуманітарної економіки, висвітлено вимоги до реалізації цього процесу та наведено ряд об'єктивних чинників, що забезпечать позитивний результат педагогічної роботи. Акцентовано увагу на необхідність розвитку інтелектуальних інвестицій, їх ролі і значення для країни та суспільства, передбачено очікуваний соціальний ефект від такого виду інвестування і переваги його здійснення. Увагу приділено деяким аспектам міжнародного досвіду стосовно інтелектуальних інвестицій.

Також описано особливі умови професійної діяльності та професійних завдань, які націлені на реалізацію гуманітарної економіки молодого фахівця на робочому місці. Виявлено основні показники, що зумовлюють потребу у підготовці таких фахівців до діяльності саме в умовах гуманітарної економіки в Україні.

За результатами проведеного дослідження сформовано висновки та узагальнення по темі. Виявлено, що основним завданням подальшої роботи у підготовці фахівців до професійної діяльності в умовах гуманітарної економіки є посилення пошуку сучасних і інноваційних напрямів роботи щодо удосконалення форм і змісту підготовки фахівців які б могли діяти в умовах гуманітарної економіки для забезпечення соціального ефекту.

Також увагу привернуто до гуманітарної економіки як цілісної системи, але акцентовано необхідність вивчення кожного гуманітарного складника як індивідуального.

Ключові слова: підготовка фахівців, професійна діяльність, гуманітарні складові, економічний розвиток, економічне зростання, гуманітарна економіка, економіка знань, фінансова грамотність.

Постановка проблеми. Для ефективного розвитку країни, її економіки та факторів суспільного добробуту потрібно враховувати стан суспільної свідомості та рівень розуміння населенням країни об'єктивних проблем і напрямів економічної динаміки, економічних традицій і ментальних особливостей, культури праці та спілкування, професійно-етичних настанов.

Економічні процеси досягли такого рівня, який дає змогу переформувати основні орієнтири та направити їх вже не на становлення і розвиток фінансово-економічної системи із її інструментами, інститутами та учасниками, а програмувати політику на економічні відносини у середині цієї системи. А саме на задоволення споживачів економічно-фінансових послуг.

Усі вищеописані умови і дають поштовх до того, що розпочинається розвиток гуманітарної економіки.

Але ваги набуває не сам процес становлення гуманітарної економіки, а готовність молодих людей до реалізації гуманітарних якостей у професійній діяльності та розуміння економічних зрушень як соціального ефекту.

Зважаючи на те, що найбільш пріоритетними цінностями для студентської молоді є досягнення матеріального благополуччя, успішна професійна діяльність і вже потім щасливе сімейне життя, виховання дітей, повноцінне спілкування з людьми актуальність формування фахівців до готовності професійної діяльності в умовах гуманітарної економіки є очевидною.

Аналіз актуальних досліджень. Досі порушена тематика не набула масового висвітлення, але ряд наукових публікацій присвячено розгляду означених аспектів.

До тих чи інших її аспектів зверталися сучасні вчені, зокрема В. Семиноженко розглядав глобалізацію і стратегію гуманітарної економіки як нову модель економічного зростання; провели дослідження, обробили результати та довели факти і висновки щодо фінансової грамотності та обізнаності в Україні Р. Бонд, О. Куценко та Н. Лозицька; проведенням діагностики стану сформованості якостей особистості цікавляться І. Підласий, Т. Василенко, Я. Бурлака, П. Щербань та інші; присвячено розгляду гуманітарної складової фінансової політики деякі лекційні матеріали для здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів України, але аналіз літератури з указаної теми показав відсутність вивчення стану сформованості як гуманітарних складових економіки, так і цілісного явища гуманітарної економіки.

Мета статті полягає в узагальненні особливостей підготовки фахівців до професійної діяльності в умовах гуманітарної економіки. Завданням є вивчення впливу гуманітарних складових на економічний розвиток.

Методи дослідження. При написанні статті, повністю або частково, використані наступні методи: теоретичного узагальнення, групування, аналізу та синтезу.

Виклад основного матеріалу. Головною метою економічного розвитку країни є збільшення обсягів економічних благ, що сприяє поліпшенню життя населення, створенню стабільної сприятливої соціально-політичної ситуації в країні та розвитку міжнародних економічних і фінансових зв'язків. Процес переходу країни до якісно нового стану на основі структурних та інституціональних зрушень вказує на економічний розвиток, але несвоєчасне оволодіння знаннями щодо використання його сучасних моделей може спричинити їх неефективну реалізацію.

Слід зазначити, що особливими умовами названої професійної діяльності є виконання низки професійних завдань, множиною функціональності, постійною взаємодією з людьми, конфіденційністю щодо отриманої інформації. У цьому контексті затребуваними стають і моральні якості особистості, зокрема такі як повага, обов'язок, принциповість, толерантність. Тому деонтологічна освіченість підготовки фахівців до діяльності в новітніх економічних умовах стає актуальною проблемою їх професійної підготовки. Це зумовлює актуалізацію вивчення та розгляду гуманітарної складової, як фактору високоякісної фахової освіти [3].

Доцільно зауважити, що сучасний економічний розвиток націлений на високоінтелектуальні принципово нові сфери виробництва. Зокрема, основним виробничим ресурсом є інтелект людини і його своєчасне оновлення, використання і оптимальне застосування. Саме за таких умов буде досягнуто передових економічних результатів, адже традиційні моделі розвитку економіки можуть бути ефективними лише завдяки інтелектуальним інвестиціям та високому якісному складу працівників.

Інтелектуальні інвестиції, в свою чергу реалізуються через фахову підготовку працівників до реалізації своїх функцій за умов розвитку гуманітарної економіки та очікуваний соціальний ефект від інвестування безпосередньо виявляється як:

- повніше і ефективніше використання педагогічних ресурсів;
- створення нових педагогічних технологій, поліпшення якості, що повніше задовольняють потреби здобувачів вищої освіти;
- мотивація підвищення педагогічної праці і, як наслідок, її ефективності;
- приріст і накопичення нових знань, умінь і навичок, підвищення кваліфікації педагогів і викладачів;
- покращання системи управління й організації педагогічного процесу;
- упровадження принципів самовдосконалення;
- зміна якості і стилю підготовки фахівців, формування нової культури [4].

Отже, спроможність інвестувати у підготовку фахівців та створювати інновації, які зберігають відповідну кількість праці, часу, матеріально-технічних ресурсів, коштів у розрахунку на одиницю всіх необхідних і передбачених корисних ефектів продуктів, послуг, технічних систем або дають змогу збільшувати виробництво знарядь праці, предметів споживання, які створюють комфортні умови життя людей, нові правила соціальних відносин. Величина соціального ефекту визначається також швидкістю поширення інновацій, що створює нові знання, нову інформацію. Накопичення в суспільстві нових соціальних знань впливає на темпи розвитку суспільства в напрямі зміни тенденцій якості та стилю життя, підвищує рівень освіти, культури, інтелектуальність нації, збільшує тим самим інноваційний потенціал держави.

Важливо гармонійно поєднати усі вищеописані складові у системі освітнього процесу підготовки фахівців. Адже будь-яке суспільство, окрема соціальна чи професійна група повинні

упорядковувати відносини в своєму середовищі, які базуватимуться на узгоджуваних діях окремих осіб і груп та будуть приведені у відповідність зі спільними і суспільними інтересами. Тим більше, що проектуватися все це має на результативність гуманітарної економіки як системи що забезпечує благо суспільства.

Як показує досвід провідних європейських країн світу, економічний розвиток базується на інноваціях, модернізації, знаннях та передовому досвіді. Саме це і спрямовує визначальний вектор та створює поняття «економіка знань».

В. Геєць пропонує таке визначення цього феномену: це економіка, в якій і спеціалізовані, і повсякденні знання є джерелом зростання. Застосування таких знань разом із природними ресурсами, капіталом і працею роблять домінуючим фактором процесу їх нагромадження й використання, у результаті чого постійно зростає конкурентоспроможність економіки. В економіці знань визначальним є інтелектуальний потенціал суспільства, на який вона спирається і який є сукупністю повсякденних (буденних) і спеціалізованих (наукових) знань, нагромаджених у свідомості людей та матеріалізованих у технологічних способах виробництва [1].

Взагалі економіка знань вже своєю назвою вказує на те, що базується вона на знаннях і поєднує в собі риси глобальної, інформаційної та інноваційної економіки. Адже саме зараз економіка характеризується вищевказаними процесами, а їх основою є знання. Економіку тепер характеризують як таку, у якій змінилося співвідношення між матеріальним виробництвом і сферою послуг.

Завжди залишається актуальним використання передових та креативних знань для покращення виробництва та надання послуг, результатом яких є покращення фінансового результату. Тепер акцентується увага на одному із основних завдань вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців економічних спеціальностей. Йдеться про професійну підготовку фахівців, які добре розуміють особливості сучасного і майбутнього економічного розвитку України, бачать шляхи розвитку фінансової системи та забезпечення фінансової стабільності і спроможні працювати в умовах інтеграції України у світове господарство. Тому потреба в глибоких перетвореннях у системі вищої освіти, як чинника соціально-економічної стабільності і зростання, також націлена саме на досягнення результативності в економіці знань.

Але реалізація основних завдань розвитку гуманітарної економіки є процесом оберненим, де не тільки економіка для людини, а і людина для економіки. Тому роль працівника полягає у реалізації знань, умінь і навичок для досягнення найвищої ефективності, не тільки від професійних знань, а і від наявних базових, загальнолюдських якостей, що виступають як морально-етична основа, і формують в подальшому професійну етику, культуру і специфічну поведінку яка дає поштовх для розвитку гуманітарної економіки [4].

Гуманітарні складові створюють гуманітарну економіку, яка не є складовою загальної економіки країни, а скоріше, уточнює і звужує основне широке поняття яке від такого уточнення лише чіткіше вимальовує вектор подальшого руху. а саме ті орієнтири, і цілі які посилюють економічний ефект для того, для кого економіка в принципі існує. Це економічні відносини в першу чергу а не сухі процеси вироблення товарів, надання послуг через інститути і інструменти.

Ці позитивні зрушення у фаховій освіті зможуть бути реалізовані найближчим часом унаслідок професіоналізму, самовідданої праці, хисту, творчого натхнення, педагогічної культури керівного та професорського складу вищого навчального закладу, фахівців органів управління служб, провідних педагогів і вчених, та наполегливого прагнення створити досконалу систему фахової освіти, яка була б спроможною готувати висококваліфіковані кадри для економіки України.

Проблеми нестачі коштів, неадекватності системи управління та самих управлінських рішень й підходів новим умовам, невідповідності мережі закладів гуманітарної сфери сучасним реаліям – все це, безперечно, потребує виваженого та об'єктивно-зацікавленого підходу в процесі розгляду та вивчення [1].

Висновки. Отже, професійна підготовка фахівців повинна відбуватися на засадах уміння реалізації власної професійної компетенції у діяльності в умовах гуманітарної економіки та залученням до такої діяльності усіх учасників професійної взаємодії. Лише у такому випадку можна буде забезпечити практичну реалізацію професіоналізму фахівців.

Будь-яка професія вимагає від людини, яка готується діяти в її рамках, володіння певними якостями та вміннями, окрім професійних, бо лише така особистість може бути самодостатньою, мати чітко встановлені професійні цілі та бажанням самореалізації.

Варто посилити пошук напрямів роботи щодо удосконалення форм і змісту підготовки фахівців які б могли діяти в умовах гуманітарної економіки для забезпечення соціального ефекту. Це зумовлено тим, що саме у період фахового становлення у особистість закладається все що

визначає в подальшому успіх професійну діяльність у тих чи інших умовах чи системах. Набуті, під час підготовки фахівців, знання, уміння і навички не тільки забезпечують основу стабільності, а й значною мірою визначають ступінь розвитку гуманітарної економіки. Успішна практична реалізація отриманих знань, навичок, умінь неможлива без усвідомлення основних ціннісних характеристик даного аспекту професійної діяльності. Лише тоді, коли цілісний комплекс зазначених якостей сприймається майбутнім фахівцем буде досягнуто найвищої педагогічної мети.

Усе вищезазначене і зумовлює посилення роботи щодо створення досконалої системи фахової освіти з метою підготовки працівників із сформованими цінностями в інтересах забезпечення функціонування економіки України.

Список використаних джерел

1. Геєць В. Україна у вимірі економіки знань [Текст] / [Геєць В.М., Александрова В.П., Бажал Ю.М.]; за ред. акад. НАН України В.М. Геєця. – К.: – Основа, 2006 р.
2. База наукових робіт. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-23-1.html> – Заголовок з екрана.
3. Болдова А. Гуманітарні складові економічного розвитку в Україні / А.А. Болдова / Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференція [Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі: аспекти формування комунікативної компетентності сучасного фахівця]. (м. Ірпінь, 22 лютого 2017 р.) / Університет ДФС України. – Ірпінь : УДФСУ, 2017. – С. 16-20.
4. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: факти та висновки [Текст] / [Роберт Бонд, Олексій Куценко, Наталія Лозицька]. – Київ, Україна, – 2-ге вид., – грудень, 2010 р.
5. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс] – Режим доступу http://uk.wikipedia.org/wiki/%d0%92%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%b0_%d0%b4%d0%b2%d0%b0%d0%b4%d1%86%d1%8f%d1%82%d0%ba%d0%b0 – Заголовок з екрана.
6. Яковенко Л., Інноваційний характер економіки знань [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2010/02/141.pdf> – Економіка № 2, Вісник Полтавської державної аграрної академії, Київ – 2010 р.

References

1. Heyets' V. (2006). «Ukrayina u vymiri ekonomiky znan'» [Tekst] / [Heyets' V.M., Aleksandrova V.P., Bazhal YU.M.]; za red. akad. NAN Ukrayiny V.M. Heyetsya. – K.: *Osnova*.
2. Baza naukovykh robit. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://ua.textreferat.com/referat-23-1.html>– Zaholovok z ekrana.
3. Boldova A. (2017) «Humanitarni skladovi ekonomichnoho rozvytku v Ukrayini» / A.A. Boldova / Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsiya [Ukrayins'ka mova ta kul'tura v suchasnomu humanitarnomu chasoprostori: aspekty formuvannya komunikatyvnoyi kompetentnosti suchasnoho fakhivtsya]. (m. Irpin', 22 lyutoho) / Universytet DFS Ukrayiny. – Irpin' : UDFSU, pp. 16-20.
4. Bond R. (2010). «Finansova hramotnist' ta obiznanist' v Ukrayini: fakty ta vysnovky» [Tekst] / [Robert Bond, Oleksiy Kutsenko, Nataliya Lozyts'ka]. – *Kyyiv, Ukrayina*.
5. Vikipediya. Vil'na entsyklopediya. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu http://uk.wikipedia.org/wiki/%d0%92%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%b0_%d0%b4%d0%b2%d0%b0%d0%b4%d1%86%d1%8f%d1%82%d0%ba%d0%b0 – Zaholovok z ekranu.
6. Yakovenko L. (2010). «Innovatsiynny kharakter ekonomiky znan'» [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2010/02/141.pdf> – *Ekonomika № 2, Visnyk Poltavsk'oyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi, Kyuiv*.

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГУМАНИТАРНОЙ ЭКОНОМИКИ

Болдова Антоніна

Університет государственной фискальной службы Украины, Украина

Аннотация. В данной статье осуществлено обобщение теоретических основ гуманитарных составляющих экономического развития, в частности рассмотрены указанные процессы в Украине. Выявлено, что гуманитарные составляющие, в своей совокупности, создают гуманитарную экономику страны и, соответственно, приведен основной категориальный аппарат по тематике.

Изучено состояние объявленной проблематики в современной научной литературе, проанализированы и выявлены актуальные направления дальнейших научных поисков в этой сфере.

Изложены основные положения по подготовке специалистов к деятельности в условиях развития гуманитарной экономики, освещены требования к реализации этого процесса и приведен ряд объективных потребностей, которые обеспечат положительный результат педагогической работы. Акцентируется внимание на необходимость развития интеллектуальных инвестиций, их роли и значения для страны и общества, предусмотрено ожидаемый социальный эффект от такого вида инвестирования и преимущества его осуществления. Внимание уделено некоторым аспектам международного опыта по интеллектуальным инвестициям. Описаны особые условия профессиональной деятельности и профессиональных задач, которые нацелены на реализацию гуманитарной экономики молодого специалиста на рабочем месте. Выявлены основные показатели, обуславливающие необходимость в подготовке таких специалистов к деятельности именно в условиях гуманитарной экономики в Украине.

По результатам проведенного исследования сформулированы выводы и обобщения по теме. Выявлено, что основной задачей дальнейшей работы в подготовке специалистов к профессиональной деятельности в условиях гуманитарной экономики является усиление поиска современных и инновационных направлений работы по совершенствованию форм и содержания подготовки специалистов, которые могли бы действовать в условиях гуманитарной экономики для обеспечения социального эффекта.

Также внимание привлечено к гуманитарной экономике как целостной системе, но акцентируется необходимость изучения каждого гуманитарного компонента как индивидуального.

Ключевые слова: подготовка специалистов, профессиональная деятельность, гуманитарные составляющие, экономическое развитие, экономический рост, гуманитарная экономика, экономика знаний, финансовая грамотность.

FEATURES OF PREPARATION OF PROFESSIONAL ACTIVITIES IN THE HUMANITARIAN ECONOMY

Boldova Antonina

National University of the State Fiscal Service of Ukraine, Ukraine

Abstract: In article a generalization of the theoretical foundations of humanitarian components of economic development is carried out, in particular, the described processes in Ukraine are considered. It was revealed that humanitarian components in their totality create the humanitarian economy of the country and, accordingly, the main categorical apparatus on the subject is given.

The state of the declared problems in the modern scientific literature is studied the actual directions of further scientific researches in this sphere are analyzed and revealed.

The article also outlines the main provisions for the training of specialists for activities in the conditions of the development of the humanitarian economy, the requirements for the implementation of this process are highlighted, and a number of objective needs are provided that will provide a positive result of the pedagogical work. The emphasis is placed on the necessity of development of intellectual investments, their role and importance for the country and society, anticipated social effect of this kind of investment and advantages of its implementation. Attention is paid to some aspects of international experience in intellectual investment.

It also describes the special conditions of professional activity and professional tasks that are aimed at implementing the humanities economy of a young specialist in the workplace. The main indicators that determine the need for such specialists to work in the conditions of the humanities economy in Ukraine are revealed.

According to the results of the study, conclusions and generalizations were made on the topic. It is revealed that the main task of further work in training specialists to professional activities in the humanitarian economy is to strengthen the search for modern and innovative areas of work to improve the forms and content of the training of specialists who could operate in a humanitarian economy to ensure the social effect.

Attention is also drawn to the humanitarian economy as a holistic system, but the necessity of studying each humanitarian component as an individual is emphasized.

Key words: training of specialists, professional activity, humanitarian components, economic development, economic growth, humanitarian economy, economics of knowledge, financial literacy.